LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO 2011 M. LAPKRIČIO 11 D. ĮSAKYMO NR. D1-870 „DĖL STICHINIŲ, KATASTROFINIŲ METEOROLOGINIŲ IR HIDROLOGINIŲ REIŠKINIŲ RODIKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2020 m. birželio 9 d. Nr. D1-344
Vilnius

P a k e i č i u Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymą Nr. D1-870 „Dėl Stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodiklių patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL STICHINIŲ, KATASTROFINIŲ METEOROLOGINIŲ IR HIDROLOGINIŲ REIŠKINIŲ RODIKLIŲ PATVIRTINIMO

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr. 988 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimo Nr. 241 „Dėl Ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“ pakeitimo“ 2 punktu,

t v i r t i n u Stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodiklius (pridedama).

Aplinkos ministras Kęstutis Mažeika

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-870
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2020 m. birželio 9 d. įsakymo Nr. D1-344
redakcija)

STICHINIŲ, KATASTROFINIŲ METEOROLOGINIŲ IR HIDROLOGINIŲ REIŠKINIŲ RODIKLIAI

1. Nustatomi stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodikliai yra šie:

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
1.1.	Stichinis meteorologinis reiškinys:		
1.1.1.	Labai smarkus vėjas		
1.1.1.1.	Lietuvos žemyninėje teritorijoje	maksimalus vėjo greitis 10 metrų aukštyje (m/s)	28–32
1.1.1.2.	Lietuvos Baltijos jūros ekonominėje zonoje ir Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste	maksimalus vėjo greitis 24 metrų aukštyje (m/s)	28–32
1.1.2.	Labai smarkus lietus	kritulių kiekis (mm); trukmė (val.)	50–80; ≤12
1.1.3.	Ilgai trunkantis labai smarkus lietus	kritulių, iškritusių per 5 paras ir trumpiau, kiekis viršija mėnesio standartinę klimato normą (kartais)	2–3
1.1.4.	Labai smarkus snygis	kritulių kiekis (mm); sniego dangos prieaugis (cm); trukmė (val.)	20–30; 20–30; ≤12
1.1.5.	Labai smarki pūga	vidutinis vėjo greitis (m/s); matomumas (m); trukmė (val.)	15–20; ≤1000; ≥12
1.1.6.	Labai stambi kruša	ledėkų skersmuo (mm)	≥20
1.1.7.	Labai smarkus sudėtinis apšalas	apšalo storis / skersmuo ant lijundros stovo laidų (mm)	≥35

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
1.1.8.	Labai smarki lijundra	apšalo storis / skersmuo ant lijundros stovo laidų (mm)	≥20
1.1.9.	Labai smarki šlapio sniego apdraba	apšalo storis / skersmuo ant lijundros stovo laidų (mm)	≥35
1.1.10.	Speigas	minimali oro temperatūra (°C); speigo trukmė (iš eilės einančių parų skaičius)	≤–30; 1–3
1.1.11.	Kaitra	maksimali oro temperatūra (°C); kaitros trukmė (iš eilės einančių parų skaičius)	≥30; ≥3
1.1.12.	Šalna aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu	paros vidutinė oro temperatūra (°C); oro (dirvos paviršiaus) temperatūra (°C)	≥10; <0
1.1.13.	Sausra augalų vegetacijos laikotarpiu	30 parų vidutinės oro temperatūros vidurkis (°C); temperatūros–kritulių indekso (TPI), 30 iš eilės einančių parų vidurkis (skaitine reikšme)	≥5; <3,5
1.1.14.	Sausra miškuose	kompleksinis miškų gaisringumo rodiklis (skaitine reikšme); miškų gaisringumo klasė (skaitine reikšme)	≥10 000; 5
1.1.15.	Labai tirštas rūkas	Matomumas (m); trukmė (val.)	≤100; ≥12
1.1.16.	Labai smarki audra (pavojingų meteorologinių reiškinių kompleksas: perkūnija ir smarkus lietus, ir (ar)	faktas; kritulių kiekis (mm), trukmė (val.);	yra; ≥15; ≤12;

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
	škvalas, ir (ar) kruša)	maksimalus vėjo greitis (m/s); ledėkų skersmuo (mm)	≥15; ≥6
1.1.17.	Ilgas lietingas laikotarpis	laikotarpis; pradžia: dieną, kai prieš tai buvusių 60 d. kritulių suma didesnė už šio laikotarpio kritulių sumos daugiametį (1971–2020 m. laikotarpio) vidurkį (standartiniu nuokrypiu); pabaiga: 30 d. iš eilės reiškinio kriterijus mažesnis už šio laikotarpio kritulių sumos daugiametį vidurkį (standartiniu nuokrypiu)	gegužės 1–spalio 31 d.; ≥2,8; <2,8
1.2.	Katastrofinis meteorologinis reiškinys:		
1.2.1.	Uraganas		
1.2.1.1.	Lietuvos žemyninėje teritorijoje	maksimalus vėjo greitis 10 metrų aukštyje (m/s)	≥33
1.2.1.2.	Lietuvos Baltijos jūros ekonominėje zonoje ir Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste	maksimalus vėjo greitis 24 metrų aukštyje (m/s)	≥33
1.2.2.	Labai smarkus lietus	kritulių kiekis (mm); trukmė (val.)	>80; ≤12
1.2.3.	Ilgai trunkantis labai smarkus lietus	kritulių, iškritusių per 5 paras ir trumpiau, kiekis viršija mėnesio standartinę klimato normą (kartais)	>3
1.2.4.	Labai smarkus snygis	kritulių kiekis (mm); sniego dangos prieaugis (cm); trukmė (val.)	>30; >30; ≤12
1.2.5.	Labai smarki pūga	vidutinis vėjo greitis	>20;

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
		(m/s); matomumas (m); trukmė (parų skaičius)	≤500; ≥1
1.2.6.	Labai smarkus speigas	minimali temperatūra (°C); trukmė (iš eilės einančių parų skaičius)	≤ –30; >3
1.3.	Stichinis hidrologinis reiškinys:		
1.3.1.	Upės nusekimas (kai vandens debitas upėje sumažėja iki reikšmės, mažesnės už nustatytą gamtosauginį debitą)	vandens debitas (m^3/s)	
1.3.1.1.	Nemune ties Kaunu LKS (x: 492226.2878; y: 084459.859)	m^3/s	≤120
1.3.1.2.	Neryje ties Vilniumi LKS (x: 582278.7717; y: 062462.522)	m^3/s	≤51,5
1.3.1.3.	Neryje ties Jonava LKS (x: 518646.7856; y: 6104397.717)	m^3/s	≤65,6
1.3.1.4.	Nevėžyje ties Panevėžiu LKS (x: 516828.8548; y: 178227.252)	m^3/s	≤0,13
1.3.1.5.	Šventojoje ties Ukmerge LKS (x: 548878.151; y: 6123822.76)	m^3/s	≤10,1
1.3.1.6.	Akmenoje-Danėje ties Klaipėda LKS (x: 320352.2468; y: 6178902.08)	m^3/s	≤0,30
1.3.1.7.	Vilnelėje ties Vilniumi LKS (x: 583504.2886; y: 6061077.989)	m^3/s	≤2,00
1.3.1.8.	Bartuvoje ties Skuodu LKS (x: 345716.284; y: 6241331.167)	m^3/s	≤0,21
1.3.1.9.	Jūroje ties Taurage LKS (x: 390673.8037; y: 6125228.953)	m^3/s	≤1,35
1.3.2.	Labai aukštas vandens lygis	vandens lygio pakilimas virš vandens matavimo stoties nulinio lygio pagal Lietuvos valstybinę aukščių sistemą LAS07 (toliau – LAS07) (cm); vandens lygio pakilimas pagal	

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
		LAS07 (m)	
1.3.2.1.	Akmenoje-Danėje ties Klaipėda LKS (x: 320352.2468; y: 6178902.08)	cm; m	≥280; ≥2,20
1.3.2.2.	Akmenoje-Danėje ties Kretinga LKS (x: 326446.0646; y: 6195987.269)	cm; m	≥420; ≥9,33
1.3.2.3.	Šyšoje ties Šilute LKS (x: 339876.1068; y: 6136440.684)	cm; m	≥305; ≥2,47
1.3.2.4.	Varėnėje ties Varėna LKS (x: 536221.2896; y: 6012660.561)	cm; m	≥293; ≥102,62
1.3.2.5.	Šalčioje ties Valkininkais LKS (x: 555121.262; y: 6023049.3)	cm; m	≥370; ≥119,19
1.3.2.6.	Nemune ties Druskininkais LKS (x: 498923.6879; y: 5986795.849)	cm; m	≥1050; ≥87,94
1.3.2.7.	Kauno mariose ties Birštonu LKS (x: 502169.7768; y: 6052996.802)	cm; m	≥950; ≥48,62
1.3.2.8.	Nemune ties Kaunu (Lampėdžiai) LKS (x: 488301.2589; y: 6085610.49)	cm; m	≥510; ≥25,13
1.3.2.9.	Nemune ties Smalininkais LKS (x: 409690.9659; y: 6104970.222)	cm; m	≥810; ≥15,43
1.3.2.10.	Nemune (Rusnės atšakoje) ties Panemune LKS (x: 366054.1007; y: 6107524.721)	cm; m	≥560; ≥7,62
1.3.2.11.	Nemune (Rusnės atšakoje) ties Šilininkais LKS (x: 345098.891; y: 6120829.754)	cm; m	≥550; ≥5,61
1.3.2.12.	Nemune (Atmatos atšakoje) ties Rusne LKS (x: 333693.833; y: 6132670.402)	cm; m	≥288; ≥1,35
1.3.2.13.	Gėgėje ties Plaškiais LKS (x: 355518.5593; y: 6118442.626)	cm; m	≥425; ≥4,37
1.3.2.14.	Leitėje ties Kūlynais LKS (x: 339937.9388; y: 6126490.366)	cm; m	≥245; ≥1,57
1.3.2.15.	Šventojoje ties Ukmerge LKS (x: 548878.151; y: 6123822.76)	cm; m	≥400; ≥52,55
1.3.2.16.	Nevėžyje ties Panevėžiu LKS (x: 516828.8548; y: 6178227.252)	cm; m	≥450; ≥43,14
1.3.2.17.	Lėvenyje ties Bernatoniais LKS (x: 517723.8697; y: 6184455.075)	cm; m	≥270; ≥46,62
1.3.2.18.	Sanžilės kanale ties Bernatoniais	cm;	≥270;

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
	LKS (x: 517520.8758; y: 6183849.892)	m	≥46,62
1.3.2.19.	Jūroje ties Taurage LKS (x: 390673.8037; y: 6125228.953)	cm; m	≥730; ≥19,50
1.3.2.20.	Minijoje ties Kartena LKS (x: 341696.2854; y: 6200158.761)	cm; m	≥520; ≥23,24
1.3.2.21.	Minijoje ties Priekule LKS (x: 331556.8977; y: 6160456.186)	cm; m	≥560; ≥4,70
1.3.2.22.	Minijoje ties Lankupiais LKS (x: 333524.4869; y: 6152958.797)	cm; m	≥825; ≥3,40
1.3.2.23.	Žeimenoje ties Pabrade LKS (x: 613515.8342; y: 6095663.471)	cm; m	≥250; ≥118,30
1.3.2.24.	Merkyje ties Jašiūnais LKS (x: 585714.9189; y: 6033810.468)	cm; m	≥225; ≥150,39
1.3.3.	Labai aukštas vandens lygis Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje, Kuršių mariose ties Nida, Vente, Akmenoje-Danėje ties Klaipėda (Žvejų gatvė)	vandens lygis pagal LAS07 (cm)	≥650
1.3.4.	Labai žemas vandens lygis Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje, Kuršių mariose ties Vente	vandens lygis pagal LAS07 (cm)	≤400
1.3.5.	Labai smarkus traukūnas Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje	vandens lygio svyravimų amplitudė (cm); periodas (min).	≥50; ≤5
1.3.6.	Labai smarkus laivų apledėjimas Baltijos jūroje, Kuršių mariose, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje	ledo sluoksnis (cm); trukmė (val.)	≥0,7; ≥1
1.3.7.	Labai smarkus bangavimas Baltijos jūroje	bangų aukštis jūroje (m)	≥6
1.4.	Katastrofinis hidrologinis reiškinys:		
1.4.1.	Labai aukštas vandens lygis	vandens lygio pakilimas virš vandens matavimo stoties nulinio lygio pagal LAS07 (cm); vandens lygio pakilimas pagal LAS07 (m)	

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
1.4.1.1.	Kauno mariose ties Birštonu LKS (x: 502169.7768; y: 6052996.802)	cm; m	≥970; ≥48,82
1.4.1.2.	Nemune ties Kaunu LKS (x: 492226.2878; y: 6084459.859)	cm; m	≥850; ≥29,36
1.4.1.3.	Nemune (Atmatos atšakoje) ties Rusne LKS (x: 333693.833; y: 6132670.402)	cm; m	≥448; ≥2,95
1.4.1.4.	Šyšoje ties Šilute LKS (x: 339876.1068; y: 6136440.684)	cm; m	≥480; ≥4,22
1.4.1.5.	Minijoje ties Kartena LKS (x: 341696.2854; y: 6200158.761)	cm; m	≥610; ≥24,14
1.4.1.6.	Neryje ties Vilniumi (Žygimantų gatvė)	cm; m	≥715; ≥91,19
1.4.1.7.	Neryje ties Vilniumi (Katedros aikštė)	cm; m	≥780; ≥91,84
1.4.1.8.	Neryje ties Grigiškėmis	cm; m	≥650; ≥90,54
1.4.2.	Labai didelis potvynis	užlieta teritorija (ha)	≥60 000
1.4.3.	Labai pavojinga ledų sangrūda	ledų sangrūda (faktas); staigus didelis vandens lygio pakilimas (tikimybe)	yra; ≤1 %

2. Stichinis meteorologinis, katastrofinis meteorologinis, stichinis hidrologinis ir katastrofinis hidrologinis reiškiniai – reiškiniai, pasiekęs ar viršijęs nustatytus rodiklius.

3. Temperatūros-kritulių indeksas: TPI = (P/T) × 100, čia: P – 30 d. kritulių kiekis (mm); T – 30 d. vidutinės paros oro temperatūros suma (°C). TPI indeksas skaičiuojamas, kai prieš tai einančių 30 d. laikotarpio vidutinė oro temperatūra aukštesnė kaip 5 °C (pradedamas skaičiuoti ne vėliau kaip balandžio 15 d.). Stichinė sausra registruojama, kai TPI indekso reikšmių 30 d. vidurkis yra mažesnis kaip 3,5. Vidurkis skaičiuojamas pagal iš eilės einančių 30 d. TPI vertes. Skaičiuojant stichinės sausros trukmę prie dienų, kuriomis stebimas stichinės sausros kriterijus, skaičiaus pridedamos 29 d., pagal kurias buvo apskaičiuotas TPI indekso verčių 30 d. vidurkis stichinės sausros registravimo dieną.

4. Kompleksinis miškų gaisringumo rodiklis – empirinis kaupiamasis dydis miškų gaisrų kilimo pavojui įvertinti. Skaičiavimui naudojama oro temperatūra ir drėgmė vidurdienį, paros kritulių kiekis.

5. Gamtosauginis vandens debitas – minimalus vandentakio vandens debitas, reikalingas, kad būtų užtikrinamos minimalios ekosistemų gyvavimo sąlygos apskaičiuojamas pagal Gamtosauginio vandens debito apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. D1-382 „Dėl gamtosauginio vandens debito apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

_____